

[Rimstad.]

opgørelse af „indgæld og udgæld“. Hvorfor skal vi her gentage disse antikverede udtryk, der jo aldrig har fået borgerret i vort sprog og derfor ikke længere er forståelige for danske, når man har så udmærkede ord som „tilgodehavende“ og „gæld“. Jeg vil henstille, at den højtærede justitsminister foretager en sproglig rettelse her.

På tilsvarende måde finder jeg, at den første sætning i den nu foreslåede § 64: „Når et ægteskab er opløst ved skilsmisse eller omstødelse . . .“, bør ændres således, at der tales om et ægteskab, der opløses ved skilsmisse eller er omstødt, eftersom udtrykket „er opløst ved omstødelse“ nok forekommer mig forståeligt, men ikke særlig velvalgt.

Vi kan i vort parti, således som vi tidligere har givet udtryk for det, støtte den højtærede justitsministers lovforslag, der bør nyde fremme.

Justitsministeren (Hans Hækkerup): Jeg takker for den meget venlige modtagelse af lovforslaget. Jeg vil gerne understrege de bemærkninger, det ærede medlem hr. Wingsø gjorde, idet han pegede på, at ikrafttrædelsen af arveloven var udsat indtil 1. april 1964 i forhåbning om, at disse ændringer i skiftelovens kapitler 5 og 6 forinden da kunne være gennemført. Vi var, så vidt jeg ved, faktisk meget nær ved afslutningen af arbejdet med det ene af kapitlerne, og jeg vil meget bede om, at man i udvalget, så vidt det overhovedet er muligt, kunne nå til at afslutte arbejdet inden udgangen af dette kalenderår, fordi en ikrafttrædelse inden for dette lovgivningsområde alligevel kræver nogen forberedelse, som ikke lader sig gennemføre, før vi kender den endelige udformning af bestemmelserne.

Til det ærede medlem fru Lis Mølbjerg vil jeg gerne sige, at jeg er da enig med det ærede medlem i, at disse bestemmelser ikke er ganske direkte tilgængelige for folk, der ikke har en juridisk uddannelse. På den anden side er det overordentlig væsentligt, at folk, der ikke er belastede ved at være jurister, også får lejlighed til at vurdere betydningen af de enkelte bestemmelser.

Det ærede medlem gjorde det samme som alle ærede medlemmer, der første gang skal

være ordførere vedrørende et så udpræget juridisk forslag, nemlig vredt at spørge: hvorfor står der „han“, det kan jo også være „hun“? Uden at ville inklade mig på noget statistisk bevis tror jeg såmænd, at konen som regel er den længstlevende, men det er nu engang fastlagt i lovsprog, at man taler om „han“ også omfattende „hende“ og de mellemting, der kunne tænkes at opstå!

Endelig vil jeg lige sige til det ærede medlem fru Lis Mølbjerg, at det går såmænd endnu længere tilbage, end det ærede medlem tror, for Danske Lov er ikke af 1794, men af 1683, så det er på tide at gøre noget ved det.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovrorsslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Wingsø: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring i lov om afgift af arv og gave.

Lovforslaget (nr. 6) findes i tillæg A. sp. 17, fremsættelsen i tidenden sp. 74).

Lovforslaget sattes til forhandling.

K. Axel Nielsen: Dette lovforslag var ligeledes til første behandling i forrige folketingssamling, men nåede ikke at blive færdigbehandlet. Det fik dog tilslutning fra alle partier her i salen.

Der er i forhold til lovforslaget fra i fjor kun foretaget en enkelt sproglig ændring. Det ærede medlem hr. Rimstad, som jo har lagt for dagen, at han har en særlig sans for lovsproget, har fået opfyldt sit ønske om at få udtrykket „ommeldte“ til at gå ud og erstattet af ordet „nævnte“.

Forslaget indeholder i øvrigt foruden en række radaktionelle ændringer og ajourføringer kun de ændringer, der var enighed

[K. Axel Nielsen.]

om at gennemføre som konsekvens af den i fjor gennemførte arvelov. Imidlertid fremgik det af behandlingen i forrige folketings-samling, at der bl. a. hos det ærede medlem fru Erna Sørensen var ønske om yderligere ændringer, specielt i retning af at lempe arveafgiften ved skifte efter den ægtefælle, der som eneste arving har overtaget boet efter sin afdøde ægtefælle; derfor vil jeg senere foreslå lovforslaget henvist til behandling i et udvalg, og det må vel mest praktisk blive det udvalg, der i morgen bliver nedsat til behandling af lovforslaget om ændringer i skifteloven.

Jeg kan på mit partis vegne anbefale lovforslaget til hurtig og velvillig behandling.

Peter Larsen: Da det foreliggende lovforslag næsten er enslydende med det lovforslag, der blev fremsat i fjor, skal heller ikke jeg her gå i enkeltheder, men blot henvise til vor ordførers udtalelser ved den lejlighed og i øvrigt anbefale lovforslaget til fortsat udvalgsbehandling.

Erna Sørensen: Jeg skal ikke knytte mange bemærkninger til dette lovforslag, som vi jo på en måde har været godt inde i, og som vi omtrent var færdige med. Jeg deler den højtærede justitsministers opfattelse, at vi nemt må kunne blive færdige med behandlingen inden dette års udgang, så at såvel embedsmænd som advokater, der skal arbejde med dette, vil få rig lejlighed til at sætte sig ind i virkningerne af ændringerne.

Ændringerne er jo en følge af de forbedringer, vi fik indført i arveloven, hvor slægten tidligere kom til at arve efter den førstafdøde, en forbedring, vi alle sætter megen pris på. Den urimelighed, der herskede, er skaffet af vejen, og det er derfor naturligt, at den foreslåede ændring kommer med i loven.

Det sproglige synes jeg kunne trænge til en meget gennemgribende ændring, men jeg vil i hvert fald ikke være med til at forsinke loven af den grund.

Else-Merete Ross: For at spare det høje tings tid skal jeg tillade mig at henvise til mine bemærkninger om lovforslaget

sidste år og nøjes med at tilsige mit partis velvillige medvirken i udvalget.

Lis Mølbjerg: De foreslåede ændringer indeholder moderniseringer på en række punkter. I mit parti noterer vi således med tilfredshed, at len og stamhuse foreslås endeligt manet i jorden, samt at anmeldelse af arv og gave efter forslaget alene skal afgives på tro og love og ikke som hidtil under edsansvar.

Lempelsen for det mellemdøde barns ægtefælle forekommer mig at være en rimelig konsekvens af den ændrede arvelov.

Bestemmelserne i §§ 12-18, der omhandler faste ejendomme, vil vi gerne kigge lidt nærmere på i et kommende udvalg. Dersom disse bestemmelser tager sigte på at muliggøre en lempelig overtagelse af landbrugs-ejendomme, f. eks. ved at der pålægges ejendommen forpligtelser til fordel for andre arvinger end den, der skal overtage ejendommen, vil mit parti se med sympati herpå.

Med disse bemærkninger skal jeg på SF's vegne tilsige det foreliggende lovforslag en velvillig behandling.

Rimstad: Dette genfremsatte lovforslag giver os ikke anledning til mange bemærkninger. Jeg vil i det store og hele nøjes med at henvise til, hvad jeg sagde om forslaget ved første behandling i sidste samling.

Der kan dog være anledning til for mig, fordi mit parti anser det for at være et vigtigt synspunkt, at understrege, at vi ikke er enige med den højtærede finansminister i princippet om, at afgiften kun beregnes efter forholdet til nærmest beslægtede og den del af arven, der stammer fra fællesbomidler, og altså er højere for midler, der hidrører fra særeje, det være sig først afdødes eller længstlevendes særeje. Vi mener, at princippet om den billigst mulige afgiftsberegning også bør gennemføres med hensyn til særejemidler. En sådan fremgangsmåde, der alene ud fra en billighedsbetragtning er rimelig, vil efter vor opfattelse også give lettelser for skifteretter og eksekutorer, bl. a. fordi det ofte, når både fællesbomidler og særejemidler efterlades, kan være vanskeligt at afgøre, hvad der hører til hvad.

Vi henstiller derfor, at man under ud-

[Rimstad.]

valgsarbejdet ofrer dette spørgsmål fornøden interesse, og kan i øvrigt give den højtærede finansministers lovforslag vor anbefaling.

Finansministeren (Poul Hansen): Jeg takker de ærede ordførere for den velvillige behandling af lovforslaget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

K. Axel Nielsen: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til det udvalg, som tinget har besluttet at nedsætte angående forslag til lov om ændringer i skifteloven.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om fritagelse for grundskyld til staten samt grundstigningsskyld for skatteåret 1964-65 af landbrugsejendomme.

(Lovforslaget (nr. 14) findes i tillæg A. sp. 00, fremsættelsen i tidenden sp. 133).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Holger Eriksen: I Statistiske Efterretninger nr. 40 for 7. oktober indeværende år gives nogle interessante oplysninger om udviklingen i priserne for landbrugsejendomme. Jeg bemærker, at løsoret i alle tilfælde er holdt udenfor.

Først er alle handler i 1962 med den slags ejendomme stillet i forhold til vurderingen i 1962. Det viser sig da, at ejendomme på over 12 tdr. hartkorn er steget med 106,3 pct., ejendomme med fra 1 til 12 tdr. hartkorn er steget med 49,3 pct., og ejendomme på indtil 1 td. hartkorn er steget med 18,8 pct. Det betyder naturligvis ikke, at den faktiske prisstigning har haft en sådan størrelse. Vurderingen i 1960 kan have været forkert; bl. a. viser de tal, jeg i det følgende vil nævne, at stigningen ikke har været mere udpræget for de store end for

de små ejendomme. Den slutning, man må komme til, bliver derfor, at de store landbrugsejendomme i 1960 har været vurderet alt for lavt — et forhold, jeg vil henstille til de rette myndigheder at søge rettet ved vurderingen i 1964.

Dernæst viser statistikken, at hvis man sætter de i 1955 konstaterede priser for landbrugsejendomme til 100, var indekstallet for de i 1962 konstaterede priser 169 for ejendomme med fra 1 til 12 tdr. hartkorn, altså en stigning på 69 pct. i løbet af 7 år eller i gennemsnit 10 pct. årlig. Hvis en ejendom i 1955 var erhvervet for 200.000 kr. med en udbetaling på 50.000 kr., ville denne egenkapital på 50.000 kr. altså i løbet af 7 år i gennemsnit være vokset, ikke til, men med 128.000 kr.

Disse tal danner naturligvis ikke den bedste baggrund for at eftergive landbruget den pligtige grundskyld til staten. Derimod rejser det spørgsmålet om, hvorvidt de forskellige støtteforanstaltninger, derunder også skatteeftergivelsen, ikke har været den direkte årsag til den prisstigning, der foranlediger, at unge landmænd, altså køberne, kommer til at sidde med en så enorm rentebyrde, at de vil få meget vanskeligt ved at opnå rentabilitet i fremtiden.

Jeg tror ikke, det vil være forsvarligt at fortsætte ad den vej, men på den anden side må ophævelsen være et led i en samlet landbrugsordning, og jeg kan derfor anbefale, at loven forlænges for et år endnu.

Særlig grelt er det naturligvis, når der er tale om ejendomme, købt til priser, der ligger langt over forrentningsmulighederne ved landbrugsmæssig drift, altså ejendomme, der er købt på spekulation med henblik på at opnå fortjeneste ved en senere udstykning. Her er den gamle såkaldte bondegårdsregel nu bortfaldet, således at der vurderes på grundlag af værdien i handel og vandel, hvilket vil sige på grundlag af de opnåede priser. Dette vil, som oplyst i bemærkningerne, medføre, at den slags ejendomme hverken bliver fritaget for grundskyld eller grundstigningsskyld, hvilket jeg hilser med glæde. Der er dog den hage derved, at det jo langt fra gælder for alle landbrugsejendomme, og navnlig gælder det ikke for dem, hvor handelen er sket på et tidligere tidspunkt.

Jeg vil derfor i udvalget over for den